

translator/interpreter is not sure it's better to reject to translate/interpret as grounded refusal doesn't involve any liability. Mastering all these legal aspects of the translator/interpreter activity is of a vital importance that's why it is argued in the article that they are to be included into the professional training. The author grounds the necessity of creating special teaching materials on the basis of the chosen information and their consequent experimental testing.

Key words: translation competence, professional training, legal status of the translator/interpreter, copyright, protection of translators'/interpreters' rights, translators'/interpreters' trade unions, criminal responsibility of translators/interpreters, teaching materials.

УДК 004:008 «71»:377.36

А. І. Степаненко

ДВНЗ «Миколаївський політехнічний коледж»

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК НЕВІД'ЄМНОЇ СКЛАДОВОЇ ОСВІТЬОГО ПРОСТОРУ СТУДЕНТІВ ПОЛІТЕХНІЧНИХ КОЛЕДЖІВ

У статті розглянуто особливості формування інформаційної культури студентів політехнічних коледжів. Розкрито різні підходи до розгляду інформаційної культури. Показано, що вирішальним чинником досягнення основних цілей реформування освіти є її інформатизація. Запропоновано визначення поняття «інформатизація освіти» і підходи до побудови ефективних систем інформатизації освіти. Розкрито основні етапи формування інформаційної культури особистості. Розкрито значення сучасних інформаційних технологій у навчанні студентів. Встановлено основні напрями використання інформаційних технологій у навчальному процесі як засобу формування інформаційної культури студентів політехнічних коледжів.

Ключові слова: інформаційна культура, інформатизація освіти, інформаційні технології, комунікація, комп'ютер, Інтернет, гіпертекст.

Постановка проблеми. Сучасний період розвитку суспільства характеризується інтенсивною розробкою комп'ютерних технологій, які реалізуються в усіх галузях діяльності людини, створюючи глобальний інформаційний простір нашого світу. Тому, на сьогоднішній день стало актуальним говорити про інформаційну культуру, яка являється одним із головних понять для сучасної людини, а, насамперед, для студентів, які увійшли в новий технологічний прорив, і які повинні вміти добре орієнтуватися в ньому.

Аналіз актуальних досліджень. Протягом останніх років розглядаються різноманітні аспекти формування інформаційної культури людини. Безпосередньо питанню сутності її приділяється увага в роботах С. Г. Антонової, В. О. Виноградова, В. З. Когана, Б. С. Гершунського, Л. І. Білоусової та ін. Звертається увага на аспекти формування всебічно розвиненої, гармонійної особистості в умовах інформаційного суспільства [7].

Мета статті – визначити вплив інформаційних технологій в освіті на формування інформаційної культури студентів політехнічних коледжів.

Виклад основного матеріалу. Одним із найважливіших елементів культури взагалі, що характеризує духовний і матеріальний розвиток суспільства, є інформаційна культура, яка демонструє досягнутий рівень інформаційних процесів, ступінь задоволення потреб людей в інформаційному спілкуванні, в своєчасній, вірогідній та вичерпній інформації, що буде забезпечувати цілісне бачення світу. Поняття інформаційна культура є багатоаспектним і різноплановим. За одним із визначень – це інформаційна діяльність людини, яка, з одного боку, спрямована на ефективний пошук і використання інформації, а з іншого – на її формування, збереження, перетворення й відтворення.

Проблема формування інформаційної культури та вивчення специфіки інформаційної поведінки, як окремих людей, так і соціальних груп, в умовах інформатизації набуває особливого значення. Ця проблема пов'язана з різними стратегічними завданнями, такими, як професійна підготовка та оптимізація професійної творчості молоді. Один із шляхів розв'язання даної проблеми належить інформатизації освіти.

Інформатизація освіти – це сукупність взаємопов'язаних організаційно-правових, соціально-економічних, навчально-методичних, науково-технічних, виробничих та управлінських процесів, спрямованих на задоволення інформаційних, обчислювальних і телекомунікаційних потреб учасників навчально-виховного процесу, а також тих, хто цим процесом керує та його забезпечує [1, 140].

Інформаційну культуру в професійній підготовці студентів політехнічних коледжів можна розглядати як вагому складову формування всебічно розвиненої особистості, при цьому інформаційну культуру вважають однією з граней загальнолюдської культури або інформаційною компонентою людської культури в цілому.

Формування інформаційної культури студентів політехнічних коледжів може здійснюватися, виводячи на головні позиції комунікації та володіння технологією раціонального використання інформаційних ресурсів. Саме завдяки комунікації здійснюється смислове відтворення суспільства, в якому кожна соціальна підсистема створює і передає інформацію всередині себе, виробляючи власні символічні репрезентації з претензією на цілісність та універсальність.

Рівень інформаційної культури людини, як правило, визначається не тільки засвоєними нею знаннями та вміннями в галузі інформаційних

процесів і комп'ютерних дисциплін, а також спроможністю існувати в інформаційному суспільстві. Щоб студент міг оволодіти ІК, треба створити навколо нього певне інформаційне середовище, для оволодіння яким викладач постачає йому необхідні знання, сприяє розвитку вмінь і навичок.

Визначення рівня інформаційної культури фахівця може здійснюватися у трьох основних ракурсах, орієнтованих на оцінку:

- 1) якості знань і вмінь використовувати знання з тієї чи іншої предметної сфери;
- 2) якостей особистості через практичну діяльність або безпосередньо у спілкуванні;
- 3) світогляду особистості, її інформаційно-інтелектуального рівня, інформаційної моделі в цілому [8, 392–393].

Оскільки формування і переформування навичок інформаційної діяльності може і повинно відбуватися упродовж всього життя людини, необхідна цілісна і системна методика формування інформаційної культури особи. В ній можуть бути виділені три основні етапи [2, 27].

Перший, підготовчий, етап пов'язаний із формуванням уявлень про спектр, зміст і операційні форми основних інформаційних процесів та базових навичок їх здійснення, насамперед, через спілкування з родичами та друзями, використання засобів масової інформації, участь у мультиплеєрних комп'ютерних іграх, використання світової інформаційної мережі Інтернет, тощо. Другий етап інформаційної освіти пов'язаний з отриманням навичок цілеспрямованого та ефективного використання всіх основних варіантів і компонентів інформаційних технологій у навчальній діяльності, формуванням потреби і вмінь здійснювати їх постійне оновлення і вдосконалення відповідно до темпів розвитку сучасного інформаційного суспільства. Третій етап передбачає формування системної розвиненої інформаційної культури особистості як професійного спеціаліста та активного представника громадянського суспільства.

Дуже складно уявити собі повноцінне життя без використання комп'ютера. Використання персонального комп'ютера в навчальному процесі на всіх рівнях здобуття освіти дозволяє: найбільш повно реалізується діяльнісний підхід; учень виступає в процесі навчання в ролі активного партнерства викладача та «комп'ютера»; більш ефективно стимулюються і мотивуються активність учнів в учінні; забезпечується індивідуалізація навчального процесу при збереженні його цілісності; ефективно реалізуються і тренувальні стадії навчального процесу завдяки можливості поєднання за допомогою комп'ютера функції контролю за навчальним процесом із

забезпеченням гнучкості й різноманітності інтерфейсу користувача; підвищується рівень логічного структурування навчального процесу завдяки певній алгоритмічності в діяльності комп'ютерних систем; з'являються можливості для досить швидкої та зручної комплексної візуалізації складних образів і конструкцій, віртуального відображення певних явищ і подій [5, 23].

Одним із найперспективніших напрямів розвитку системи освіти є широке використання сучасних телекомунікаційних, інформаційних і комп'ютерних технологій, у першу чергу – технологій глобальної мережі Інтернет.

Потоки інформації в Інтернеті утворюють складні структури, що перетинаються в часі і просторі й вимагають одночасного включення суб'єкта в різноманітні комунікативні сфери. Отже, людина знаходиться немов би на перетині цих потоків, намагаючись «прочитувати» відразу по декілька повідомлень. Усе це дозволило визначити гіпертекст, а разом з ним і Інтернет, як систему «нелінійної документації», яка розгалужується й взаємопов'язується, що дозволяє людині досліджувати інформацію, яка міститься в ній, у послідовності, яку він сам обирає.

Інтернет дозволяє вирішувати сьогодні багато проблем. Останнім часом популярності набувають Інтернет-проекти, які не тільки сприяють формуванню готовності студентів до майбутньої професійної діяльності, але й допомагають отримати великий обсяг професійної інформації. Використання проектної технології дозволяє актуалізувати її знання, які вже мають студенти, прийшовши на навчання до коледжу, а також активізувати науково-дослідницьку діяльність. Студент не лише повинен вміти шукати необхідну інформацію, але і обробляти її, а саме класифікувати й аналізувати певні факти. Далі перед студентом постає питання презентації свого проекту. Визначеного стандарту представлення проекту немає. Студент може показати свою творчість. Він може подати свій проект у вигляді друкованого тексту – з фото-, аудіо- або відео- представленнями.

Інформаційні технології навчання дозволяють використовувати як основу для самостійної дослідницької роботи не лише друковану продукцію навчального чи дослідницького характеру, але й електронні видання, ресурси мережі Інтернет – електронні бази даних, каталоги і фонди бібліотек, архівів тощо [4, 101].

Під час роботи в мережі Інтернет створюється найсильніша мотивація для самостійної пізнавальної діяльності студента в групах та індивідуально. Така сумісна діяльність стимулює студентів до ознайомлення з різними точками зору на досліджувальну проблему, на пошук додаткової інформації, на оцінку одержаних власних результатів [3, 280].

Самостійна навчальна робота студентів – це різноманітні види індивідуальної та колективної навчальної діяльності студентів, яка здійснюється ними на навчальних заняттях або вдома за завданням викладача, під його керівництвом, але без його безпосередньої участі [6, 250]. Вона є інформаційно-розвивальним методом навчання і спрямована на первинне оволодіння знаннями.

Висновки. Використання сучасних засобів інформаційно-комп'ютерних технологій у навчанні сприяє підвищенню потенціалу студента, дає змогу вирішувати покладені перед ним завдання. Одним із показників рівня інформаційної культури у студентів політехнічних коледжів є самостійно-пошуковий етап роботи, що забезпечує формування у студентів умінь самостійної роботи над актуальними проблемами навчання й виховання, умінь застосовувати теоретичні знання в навчально-виховній практиці, уміння творчо підходити до здійснення самостійного підходу в майбутній професійній діяльності.

Таким чином, наявність у студента політехнічного коледжу інформаційної культури слід розглядати як шлях універсалізації його професійних якостей, який сприяє реальному розумінню людиною самої себе, свого місця і своєї ролі як фахівця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія / В. Ю. Биков. – К. : Атака, 2009. – 684 с.
2. Джинчарадзе Н. Г. Інформаційна культура особистості / Н. Г. Джинчарадзе. – К. : Наукова думка, 1996. – 256 с.
3. Коломієць А. М. Можливості новітніх інформаційних технологій у підготовці педагогічних кадрів / А. М. Коломієць // Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : зб. наук. праць. – К. : НПУ ім. Драгоманова. – 2002. – Вип. 5. – С. 173–181.
4. Поясок Т. Б. Система застосування інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх економістів: монографія / Т. Б. Поясок ; за ред. С. О. Сисоєвої // МОН України. АПН України. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих. – Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2009. – 348 с.
5. Сисоєва С. О. Інформаційна компетентність фахівця: теорія та практика формування. Навчально-методичний посібник / С. О. Сисоєва, Н. В. Баловсяк. – Чернівці, Технодрук, 2006. – 208 с.
6. Сисоєва С. О. Психологія та педагогіка : підр. для студ. вищ. навч. закл. непер. профілю традиційної та дистанційної форм навчання / С. О. Сисоєва, Т. Б. Поясок. – К. : Міленіум, 2005. – 520 с.
7. Столяревська А. Л. Формування інформаційної культури студентів педагогічних вузів при вивченні курсу інформатики : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / А. Л. Столяревська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lib.ua-ru.net/inode/32870.html>.
8. Творча особистість у системі неперервної професійної освіти : матеріали Міжнародної наукової конференції 16–17 травня 2000 року / за ред. С. О. Сисоєвої і О. Г. Романовського. – Харків : ХДПУ, 2000. – 436 с.

РЕЗЮМЕ

Степаненко А. И. Формирование информационной культуры как неотъемлемой составляющей образовательного пространства студентов политехнического колледжа.

В статье рассмотрены особенности формирования информационной культуры студентов политехнических колледжей. Раскрыты разные подходы к рассмотрению информационной культуры. Показано, что решающим фактором достижения основных целей реформирования образования есть его информатизация. Предложено определение понятия «информатизация образования» и подходы к построению эффективных систем информатизации образования. Раскрыты основные этапы формирования информационной культуры личности. Раскрыто значение современных информационных технологий в обучении студентов. Установлены основные направления использования информационных технологий в учебном процессе как средства формирования информационной культуры студентов политехнических колледжей.

Ключевые слова: информационная культура, информатизация образования, информационные технологии, коммуникация, компьютер, Интернет, гипертекст.

SUMMARY

Stepanenko A. Formation of information culture as an integral part of educational space of students of polytechnic colleges.

The peculiarities of formation of the information culture of students of polytechnic colleges are considered in the article. Different approaches to consider information culture were expressed. It is shown, that the determinative factor in achievement of the score aims of reforming the education is its informatization. The definition of «informatization of education» is given and approaches to construction of effective systems of informatization of education are described. The article tells us about the importance of modern information technologies in teaching students. It was found out the basic directions of using information technologies in the educational process as the way of the forming information culture of students of polytechnic colleges.

The paper theoretically justified the need for a scientific nature of information culture, analyzed the status of research information culture, defined its essence and content. It is stressed that theoretical conditions improve personal information culture, defined the relationship of education and information culture in a global society.

The peculiarities of formation of the information culture of students of polytechnic colleges are considered in the article. It is established that formation of the information culture of students of polytechnic colleges can be realized by leading out the communications, which carry out the semantic reproduction of society, to the leading position. The fundamental stages of formation of the information culture of a personality are opened. The role of a computer in the getting education is shown.

The article highlights the potential of information and communication technology, possibility of Internet for formation of the information culture of a student. The perspective directions of development of the system of education are wide using of the modern communicative, informative and computer technologies and the Internet. The paper deals with the communication and information competence correlation on the basis of intercultural dialogue and independent cognitive activity principles. Students have motivation for a cognitive activity and searching the extra information working through the Internet. It was noted that a student must have a certain level of culture on the action with the information for the effective use of new technologies and information sources that will contribute to a more productive assimilation of new knowledge and skills in the further development of informatization of society.

Key words: information culture, informatization of education, information technologies, computer, communication, Internet, hypertext.